

УДК 37.091.12-057.86-043.61(4-112.2)

Пономаренко Наталя Григорівна

старший викладач кафедри іноземних мов

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ponomarenkon@mail.ru

АНАЛІЗ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ЕКСПЕРТІВ З ОСВІТИ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Анотація. В статті проаналізовано освітні програми підготовки експертів з освіти в Німеччині, Австрії та Швейцарії, зокрема магістерські освітні програми «Розвиток школи та забезпечення якості» Вільного університету м. Берлін, «Розвиток освітнього процесу та школи» Педагогічної вищої школи м. Фрайбург, «Дослідження та розвиток школи» Тюбінгенського університету та «Розвиток школи» Педагогічних вищих шкіл м. Вайнгартен, Форарльберг, Санкт-Галлен, Шаффгаузен, Тургау. Визначено передумови навчання за вищезазначеними програмами, обсяг навчального часу та основні аспекти підготовки експертів з в галузі освіти.

Ключові слова: експерт з освіти; експертиза; магістерська освітня програма; розвиток школи; розвиток освітнього процесу; методи дослідження; консультування.

Постановка проблеми. Однією з ключових проблем для системи освіти німецькомовних країн Європейського Союзу (Німеччини, Австрії та Швейцарії) є проблема якості. Важливим інструментом забезпечення якості в галузі освіти є експертна діяльність. У цьому контексті виникає потреба у фахівцях, які здатні здійснювати експертизу в галузі освіти, тобто здатні досліджувати педагогічні явища, процеси, проблеми, результати педагогічної діяльності, а також прогнозувати розвиток освіти та надавати консультативну допомогу авторам та колективам освітніх закладів.

Проблемі підготовки експертів з освіти в Німеччині, Австрії та Швейцарії присвятили свої роботи Г. Г. Рольфф (H. G. Rolff), Г. Альтріхтер (H. Altrichter), К. Маг Меркі (K. Maag Merki), Г. Г. Хольтапперс (H. G. Holtappers), К. Мюльбауер (K. Mühlbauer).

Мета статті – проаналізувати освітні програми підготовки експертів з освіти в німецькомовних країнах Європейського Союзу (Німеччині, Австрії та Швейцарії).

Виклад основного матеріалу. З метою підготовки експертів з освіти факультет

педагогіки та психології (Erziehungswissenschaft und Psychologie) Вільного університету м. Берлін (Freie Universität Berlin) пропонує магістерську освітню програму «Розвиток школи та забезпечення якості» („Schulentwicklung und Qualitätssicherung“), яка розрахована на 60 кредитів (1800 годин) [2]. Навчання за вищезазначеною програмою триває два семестри, протягом яких слухачі вивчають такі модулі: «Розвиток школи та персоналу» («Schulentwicklung und Personalentwicklung») (10 кредитів); «Експертиза та забезпечення якості» («Evaluation und Qualitätssicherung») (10 кредитів); «Розвиток освітнього процесу» («Unterrichtsentwicklung») (10 кредитів); «Проект експертизи» («Evaluationsprojekt») (8 кредитів) та «Проект менеджменту персоналу» («Personalmanagementprojekt») (7 кредитів). По завершенню навчання слухачі готують магістерську програму, на яку відводиться 15 кредитів (450 годин) [10, с.280].

В контексті підготовки експертів з освіти факультет педагогіки та виховання Педагогічної вищої школи м. Фрайбург (Pädagogische Hochschule Freiburg) пропонує магістерську освітню програму «Розвиток освітнього процесу та школи» («Unterrichts-und Schulentwicklung»), яка розрахована на 60 кредитів (1800 годин), з яких 240 годин (13%) передбачено на аудиторні заняття, 510 годин (28 %) на дистанційну форму навчання, 1050 годин (58%) на самостійну роботу. Навчання триває чотири семестри, протягом яких слухачі вивчають такі модулі: «Педагогіка нової культури навчання» (15 кредитів), «Дидактика та розвиток школи» (15 кредитів), «Застосування компетенцій» (15 кредитів) та «Завершення дослідження» (15 кредитів). По завершенню навчання слухачі захищають магістерську роботу [8].

Вартий уваги досвід Тюбінгенського університету (офіційно Університету Еберхарда та Карла (нім. Eberhard Karls Universität Tübingen)), в якому з зимового семестру 2012/2013 років Інститут педагогіки (Institut für Erziehungswissenschaft) пропонує магістерську освітню програму «Дослідження та розвиток школи» («Schulforschung und Schulentwicklung»), яка розрахована на 120 кредитів (3600 годин), з яких 540 годин (15%) передбачено на аудиторні заняття та 3060 годин (85%) на самостійну роботу. Навчання триває чотири семестри, протягом яких слухачі вивчають такі модулі: «Теорія та дослідження в шкільній педагогіці» (12

кредитів), «Дослідження та розвиток на рівні викладання та навчання у школі (мікрорівень)» (9 кредитів), «Дослідження та розвиток на рівні школи як організації (середній рівень)» (6 кредитів), «Дослідження та розвиток на рівні освітньої системи та управління (макрорівень)» (12 кредитів), «Методи дослідження» (12 кредитів), «Дослідницький проект» (18 кредитів), «Педагогіка» (12 кредитів), «Консультування або шкільний менеджмент» (9 кредитів). Модуль «Завершення дослідження» розрахований на 24 кредитів, наприкінці якого слухачі захищають магістерську роботу [9].

У Педагогічних вищих школах м. Вайнгартен (Weingarten), Німеччина, Форарльберг (Vorarlberg), Австрія, Санкт-Галлен (St.Gallen), Швейцарія, м. Шаффгаузен (Schaffhausen), Швейцарія та м. Тургау (Thurgau), Швейцарія здійснюється спільна підготовка магістрів з навчального курсу «Розвиток освіти» («Schulentwicklung») [3 - 7].

Навчальний курс розрахований на 90 кредитів (2700 годин), з яких 456 годин (16,8%) передбачено на аудиторні заняття та 2244 години (83,2%) на самостійну роботу. Протягом чотирьох семестрів слухачі вивчають такі модулі: «Розвиток школи», «Освітній менеджмент», «Емпіричні методи», «Експертиза», «Розвиток освітнього процесу», «Консультування». Наприкінці навчання слухачі захищають магістерську роботу [1, с. 8].

Варто зауважити, що підготовка експертів з освіти в Педагогічних вищих школах м. Вейнгартен (Weingarten), Німеччина, м. Форарльберг (Vorarlberg), Австрія та м. Санкт-Галлен (St.Gallen), Шаффгаузен (Schaffhausen), Тургау (Thurgau) Швейцарія є міжнародним спільним проектом, тобто у вищеназваних Педагогічних вищих школах навчаються студенти з Німеччини, Австрії та Швейцарії; заняття проходять в різних містах: в основному в м. Вейнгартен (Weingarten), Німеччина, м. Санкт-Галлен (St.Gallen) / Роршах (Rohrschach), м. Кройцлінген (Kreuzlingen), м. Кур (Chur), м. Шаффгаузен (Schaffhausen), Швейцарія та м. Фельдкірх (Feldkirch), Австрія; диплом магістра (M.A. – «Master of Arts» - магістр гуманітарних наук) є міжнародно визнаним; на курсі викладають доценти з Німеччини, Австрії та Швейцарії; документація є спільною.

Зазначимо, що навчання за магістерськими освітніми програмами підготовки експертів з освіти здійснюється без відриву від основного виду діяльності (weiterbildener Masterstudiengang). Тому заняття проводяться у п'ятницю у другій половині дня (з 14 до 20 години), а також в суботу (з 9 до 18 години). Крім того, передумовою навчання за вищезазначеними освітніми програмами є базова вища педагогічна освіта (ступінь бакалавра) та наявність досвіду роботи в галузі освіти від одного до двох років.

Таким чином, підготовка експертів з освіти за магістерськими програмами в німецькомовних країнах Європейського Союзу здійснюється без відриву від основного виду діяльності, передумовою навчання є базова вища педагогічна освіта (ступінь бакалавра) та наявність досвіду роботи в галузі освіти від одного до двох років.

Навчання триває від двох до чотирьох семестрів, розраховане на 60 - 120 кредитів (1800 – 3600 годин), більша частина з яких присвячена самостійній роботі.

Висновки. Під час підготовки експертів з освіти в Німеччині основна увага приділяється таким аспектам, як розвиток школи, освітнього процесу та персоналу; методи дослідження; консультування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Master Schulentwicklung; Studieninformation für den 5. Kurs (2014-2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.master-schulentwicklung.com>
2. Офіційний сайт Вільного університету м. Берлін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fu-berlin.de>
3. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Вейнгартен [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ph-weingarten.de>
4. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Санкт-Галлен [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.phsg.ch>
5. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Тургау [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.phtg.ch>
6. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Шаффгаузен [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.phsh.ch>
7. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Форарльберг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ph-vorarlberg.de>
8. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Фрайбург [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ph-freiburg.de>
9. Офіційний сайт Тюбінгенського університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uni-tuebingen.de>

10. Studienordnung für den weiterbildenden Masterstudiengang Schulentwicklung und Qualitätssicherung des Fachbereichs Erziehungswissenschaft und Psychologie der Freien Universität Berlin. – Amtsblatt der Freien Universität Berlin. – № 40. – 2013. – S. 878-894.

Рецензент

Сисоєва С. О. – д. пед. н., проф., член-кор. НАПН України

Стаття надійшла до редакції 08.05.2015

АНАЛИЗ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ ПО ПОДГОТОВКЕ ЭКСПЕРТОВ ПО ВОПРОСАМ ОБРАЗОВАНИЯ В НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫХ СТРАНАХ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Пономаренко Наталья Григорьевна

старший преподаватель

Николаевский национальный аграрный университет

г. Николаев

ponomarenkon@mail.ru

Аннотация. В статье проанализированы образовательные программы подготовки экспертов по вопросам образования в Германии, Австрии и Швейцарии, в частности магистерские образовательные программы «Развитие школы и обеспечение качества» Свободного университета г. Берлин, «Развитие образовательного процесса и школы» Педагогической высшей школы г. Фрайбург, «Исследование и развитие школы» Тюбингенского университета и «Развитие школы» Педагогических высших школ г. Вайнгартен, Форарльберг, Санкт-Галлен, Шаффхаузен, Тургау. Определены условия обучения по вышеуказанным программам, объем учебного времени и основные аспекты подготовки экспертов по вопросам образования.

Ключевые слова: консультирование; магистерская образовательная программа; методы исследования; развитие школы; развитие образовательного процесса; экспертиза; эксперт по вопросам образования.

THE ANALYSIS OF EDUCATIONAL EXPERTS TRAINING COURSES ON EDUCATIONAL ISSUES IN GERMAN-SPEAKING COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Natalia G. Ponomarenko

Senior lecturer of Foreign Languages Department

Nikolayev National Agrarian University, Nikolayev

ponomarenkon@mail.ru

Abstract. The articles analyses educational experts training courses on educational issues in Germany, Austria and Switzerland, in particular Master's Programmes of «Developing School and Ensuring Quality» at the Free University of Berlin, «Educational process development and schools» at the Higher Pedagogical School of Freiburg, «Research and Development of School» at the University of Tuebingen and «School Development» at The Higher Pedagogical Schools of Weingarten, Vorarlberg, Sankt-Gallen, Schaffhausen, Thurgau. The

learning conditions for the courses stated above, the amount of time allocated for each course and the main aspects of educational experts training are determined.

Key words: consulting; educational expert; educational process development; expert assessment; Master's degree course; methods of research; school development.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Master Schulentwicklung; Studieninformation für den 5. Kurs (2014-2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.master-schulentwicklung.com> (in German)
2. Website of the Free University of Berlin] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.fu-berlin.de> (in German)
3. Website of Pedagogical higher schools of Weingarten] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ph-weingarten.de> (in German)
4. Website of Pedagogical higher schools of Sankt-Gallen] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.phsg.ch> (in German)
5. Website of Pedagogical higher schools of Thurgau] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.phtg.ch> (in German)
6. Website of Pedagogical higher schools of Schaffhausen] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.phsh.ch> (in German)
7. of Pedagogical higher schools of Vorarlberg] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ph-vorarlberg.de> (in German)
8. Website of Pedagogical higher schools of Freiburg] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ph-freiburg.de> (in German)
9. Website of University Tuebingen] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.uni-tuebingen.de> (in German)
10. Studienordnung für den weiterbildenden Masterstudiengang Schulentwicklung und Qualitätssicherung des Fachbereichs Erziehungswissenschaft und Psychologie der Freien Universität Berlin. – Amtsblatt der Freien Universität Berlin. – № 40. – 2013. – S. 878-894. (in German)